

Список літератури

1. Близнюк Л. М. Країнознавчий матеріал на заняттях з німецької мови. Актуальні проблеми міжкультурної комунікації. Електронний ресурс: https://lntu.edu.ua/sites/default/files/fls/zbirnyk_2021_14_04.docx.pdf
2. Бондаренко О. Формування соціокультурної компетентності учнів на уроках іноземної мови: стандарти НУШ: Електронний ресурс: <https://cutt.ly/qH0y0vO>
3. Даниленко В. М. Модельна навчальна програма «Україна і світ. Вступ до історії України та громадянської освіти. 5–6 класи (інтегрований курс)». Авт. колектив: <https://cutt.ly/MH0dA67>
4. Дерев'янюк О. Формування соціокультурної компетенції на прикладі історії американського президенціалізму при вивченні країнознавства США: Електронний ресурс: <https://cutt.ly/DH0usHi>
5. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи: Електронний ресурс: <https://cutt.ly/jH0oh9e>
6. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти: <https://cutt.ly/JH0ae46>

УДК 159.923-053.6:376.1-056.264

Козинець О. В.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри логопедії та логопсихології,
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова,

Линдіна Є. Ю.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри прикладної психології та логопедії,
Бердянський державний педагогічний університет

РЕКОМЕНДАЦІЇ СІМ'ЯМ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДИТИНУ З ЗАЇКАННЯМ

Сьогодні існує чимало наукової та популярної літератури про заїкання, але що в першу черг потрібно знати про це батькам, вчителям та самим дітям? Заїкання визначається як порушення темпу, ритму і плавності усного мовлення, обумовлене судомним станом м'язів мовленнєвого апарату [1]. Як правило, воно спостерігається у фізично ослаблених і вразливих дітей [2].

Основні рекомендації сім'ї, яка виховує дитину з заїканням:

✓ Одне із перших завдань – зупинити заїкання на тому рівні, на якому воно вже є, запобігти його подальшому розвитку й подбати про те, щоб дитина не замкнулася в собі. ✓ Не показуйте дитині, що ви засмучені через її заїкання [3].

✓ Дбайте про здоров'я дитини: якісний сон, харчування, дотримання встановленого розпорядку дня. ✓ Приділяйте не формальну, а повноцінну увагу дитині, коли вона вам щось розповідає. Показуйте своїм виглядом, що ви цікавитесь тим, що саме вона говорить, а не тим, як вона це робить [4].

✓ Не змушуйте дитину говорити перед сторонніми людьми. Нехай вона розмовляє стільки, скільки хоче сама й тоді, коли буде готова до цього, приймайте дитину такою, якою вона є. Не відштовхуйте її й не давайте приводу відчувати себе знехтуваною. ✓ Не дозволяйте дитині уникати відповідальності. Вона повинна дотримуватися дисципліни нарівні з іншими дітьми. ✓ Не підказуйте дитині і не перебивайте її, навіть якщо бачите сильні судоми. Дозвольте їй самій закінчувати фразу.

✓ Звертайте увагу на емоційний стан дитини тоді, коли вона заїкається в школі і вдома, а також тоді, коли не заїкається. Робіть висновки. ✓ Заохочуйте дитину до різних занять і хобі. Давайте їй позитивний зворотний зв'язок і підтримку. Спілкуйтеся з дитиною спокійним і розслабленим голосом. Покажіть їй приклад неспішного спілкування [4].

✓ Уникайте фраз на кшталт: «Думай, перш ніж говорити», «Говори повільніше (або швидше)», «Почекай, перш ніж говорити» тощо. ✓ Заохочуйте спілкування дитини вдома і в школі. ✓ Ініціюйте спонтанне спілкування з дитиною під час ігор, прогулянок, відвідин магазину тощо. Читайте дитині вголос трохи повільніше, ніж зазвичай, але в природному ритмі й просіть спокійно переказати зміст.

✓ Постарайтеся вести себе однаково тоді, коли дитина заїкається і коли розмовляє нормально. ✓ Не використовуйте слово «заїкання», коли говорите з дитиною або з кимось іншим в її присутності про «стиль» її мовлення. Краще використовуйте описові фрази, наприклад, «паузи в мовленні», «переривання» тощо. Але якщо дитина сам називає своє порушення «заїканням», уникати цього слова буде неприродно [3].

✓ Не змушуйте дитину розмовляти в дні, коли у неї посилюються напади заїкання. Якщо брати або сестри дражнять дитину з заїканням,

батькам слід втрутитися. Поговоріть з ними тоді, коли дитина із заїканням не бачить і не чує цього. У дитини більше шансів впоратися з заїканням, якщо друзі, сусіди і знайомі не критикуватимуть її. ✓ Коли у дитини посилюються напади заїкання, постарайтеся дати їй більше позитивного досвіду спілкування. Говоріть разом, пропонуйте співати, читати, декламувати дитячі вірші тощо [4].

✓ Не робіть зауважень, якщо дитина вживає емболи (говорить зайве слово – «а», «ось», «ну», «значить»). Вживання емболів подовжує час висловлювання, дає можливість краще зосередитися, «підготувати» артикуляцію для плавного мовлення. Таким чином, дитина допомагає собі впоратися з запинками. Емболи зникнуть, коли покращаться мовленнєві навички дитини.

✓ Нехай вас не дратує, що дитина щось крутить у руках. Це певною мірою знімає напругу, відволікає її від мовленнєвих труднощів. Можна навіть дати їй маленьку канцелярську скріпку або шматочок пластиліну.

✓ При хвилеподібному перебігу заїкання ні за яких обставин не можна забувати, що в моменти так званого погіршення для стабілізації емоційного й мовленнєвого стану перевагу слід надавати немовленнєвим заняттям. В такі моменти необхідно обмежити мовленнєве спілкування, відкласти всі заняття, які можуть посилити заїкання. У періоди поліпшення потрібно займатися якомога більше: читати, розмовляти на різні теми, переказувати короткі розповіді, інсценувати вірші, казки [3].

Слід пам'ятати, що дитині з заїканням потрібна допомога відразу декількох фахівців: логопеда, психолога й невропатолога. Та найпершим помічником такій дитині завжди буде родина!

Список літератури

1. Белякова Л. И., Дьякова Е. А. Заикание. Учебное пособие для студентов педагогических институтов по специальности “Логопедия” – М.: В. Секачев, 1998. – 304 с.

2. В помощь родителям заикающегося ребенка [Текст] : методические рекомендации /сост. В. А. Кондратенко. – Челябинск : Изд-во ЧГПУ, 2015. – 85 с.

3. Кондратенко В., Ломоносов В. Заїкання: феноменологія та основні напрями реабілітації. Посібник для вищих навчальних закладів. – К., 2006. – 70 с.

4. Резниченко Т. С. Чтобы ребёнок не заикался / Т. С. Резниченко. – М. : Изд-во ГНОМ и Д, 2010. – 64 с.